

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ І
РЕАБІЛІТАЦІЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

ВИПУСК 14

РІВНЕ – 2023

**Фізична культура, спорт і реабілітація в закладах освіти:
Збірник наукових праць. Рівне: ГО СОМ-ЦЕНТР, 2023. Випуск
14. 440с.**

У збірнику вміщено наукові праці вчених, аспірантів, вчителів-методистів, вчителів-новаторів, здобувачів вищої освіти галузі фізичної культури та спорту України

Збірник статей буде корисним для вчителів і викладачів фізичного виховання, спортсменів, усіх, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку фізичного виховання та спортивного тренування

Редакційна колегія:

кандидат педагогічних наук, професор Кіндрат В.К.
кандидат педагогічних наук, доцент Ковальський В.В.
доцент Кашуба А.А.
старший викладач Гоголь Т.В.

Відповідальність за інформаційну достовірність поданих матеріалів у наукових працях несуть автори публікацій

ЗМІСТ

Василюк В.М., Виговський А.В. ТРАНСПОРТАЦІЯ ФІЗИЧНОЇ І ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ У ПОЧАТКОВУ ФАЗУ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	9
Василюк В.М., Определянський Б.О. КЛАСИФІКАЦІЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ НА ПОЧАТКОВІЙ ФАЗІ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	20
Василюк В.М., Рибак О.М. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ БАЗОВОЇ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВОРОТАРІВ У ФУТБОЛІ	29
Василюк В.М., Травський О.В. РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ОБІЗНАНОСТІ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ СПОРТИВНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	38
Василюк В.М., Ядчишин Р.М. ПЛАНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РІЧНОГО МАКРОЦИКЛУ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ АМАТОРСЬКОЇ КОМАНДИ З ФУТБОЛУ.....	45
Власюк Г.І. Манзик В.О. ФАКТОРИ ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНО-ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ЮНИХ СПОРТСМЕНІВ.....	57
Власюк Г.І., Артюх М. АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ БОРЦІВ РІЗНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	67
Власюк Г.І., Романюк Д. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИХ ДІЙ В КРОСОВИХ ВИДАХ СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ.....	77
Герасимчук А.Ю., Босюк А.В. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ДИДАКТИЧНИХ КАЗОК НА ЗАНЯТТЯХ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ.....	88

Герасимчук А.Ю., Воловник В.М. ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ВОДНОГО СЕРЕДОВИЩА У ПРОФЕСІЙНО ПРИКЛАДНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	99
Герасимчук А.Ю., Мороз Ю.М. ВПЛИВ СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ БАСКЕТБОЛОМ НА РОЗВИТОК КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	108
Гоголь Т.В. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.....	119
Давидюк І.В. ВИКОРИСТАННЯ НАРОДНИХ РУХЛИВИХ ІГОР В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ, ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ.....	126
Дутчак В.В. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ НА ФАКУЛЬТЕТАХ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	135
Кашуба А.А., Гаврилюк А.А. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З БАСКЕТБОЛУ У ЗВО	140
Кашуба А.А., Глаз А.П. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ СТРЕТЧИНГУ У ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ.....	145
Кашуба А.А., Корнозевич Н.М. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ТА ПОБУДОВА НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗІ СОФТБОЛУ НА ЕТАПІ ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ	150
Кашуба А.А., Терещук Д.Ю. ОБҐРУНТУВАННЯ ВАРІАТИВНОГО МОДУЛЯ «ФУТБОЛ» ДЛЯ УЧНІВ 5-Х КЛАСІВ МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ЗЗСО	155
Кашуба А.А., Трохимчук М.О. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ У СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗЗСО ЗАСОБАМИ АТЛЕТИЧНОЇ ГІМНАСТИКИ.....	160

Кіндрат В.К., Бойсак Ф.Ф. ОБҐРУНТУВАННЯ ЧИННИКІВ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ	166
Кіндрат В.К., Гоголь В.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ НАВЧАННЯ ВОЛЕЙБОЛУ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	175
Кіндрат В.К., Саванчук О.М. ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНІ ПРОЕКТИ ЯК ЗАСІБ ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	187
Кіндрат В.К., Стадченко Л.І. СТРУКТУРА МОТИВІВ, ПОТРЕБ ТА ІНТЕРЕСІВ ШКОЛЯРІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ	197
Кіндрат П.В., Наконечний А.Л. МОДЕЛЮВАННЯ МОТИВАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ОРІЄНТОВАНИХ НА ЩОДЕННЕ ФІЗИЧНЕ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ УЧНІВ	206
Кіндрат П.В., Омелянчук С.П. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	215
Коваль В.В., Шемосюк К.В. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З БАСКЕТБОЛУ У ДЮСШ	223
Ковальський В.В., Пилипчук А.Р. ПРОФІЛАКТИКА СКОЛІОЗУ У ШКОЛЯРІВ ПЕРШОГО ЦИКЛУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ	230
Ковальський В.В., Трубіцин Б.С. ПОКРАЩЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ЗДОБУВАЧІВ ПЕРШОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СИЛОВИМИ ВИДАМИ СПОРТУ	236
Ковальський В.В., Юрченко А.С. РОЗВИТОК СПЕЦІАЛЬНИХ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ ФУТБОЛІСТА В ПРОЦЕСІ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ	243

Панчук А.П., Панчук І.В., Басюк М.П. ВДОСКОНАЛЕННЯ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ У ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ВОЛЕЙБОЛУ.....	250
Панчук А.П., Панчук І.В., Делідон Ю.С. ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ОСНОВНОГО ЦИКЛУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	254
Панчук А.П., Панчук І.В., Трохлюк Р.В. ПІДВИЩЕННЯ МОРФО-ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ОРГАНІЗМУ ЧОЛОВІКІВ ПЕРШОГО ЗРІЛОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ВОЛЕЙБОЛОМ.....	258
Панчук А.П., Панчук І.В., Хильчук Ю.П. РОЗВИТОК ВИТРИВАЛОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ	262
Семенович С.В., Шинкарук О.П. ДОСЯГНЕННЯ УСПІШНОГО РЕЗУЛЬТАТУ У ФУТБОЛІ НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЗБІРНИХ.....	267
Семенович С.В., Яремчук В.Д. АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ У ШКОЛЯРІВ ІНТЕРЕСУ ДО ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	275
Чалій Л.В., Кузлю А.А. ДОПІНГ ЯК ДЕСТРУКТИВНА СИЛА ЮНАЦЬКОГО ОРГАНІЗМУ	281
Чалій Л.В., Кулініч Г.С. ХАРАКТЕРИСТИКА ЦІННОСТЕЙ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	290
Чалій Л.В., Парфенюк Л.О. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСОБІВ СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	298
Шелюк В.О., Пашко І.С. РУХЛИВІ ІГРИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ ОСНОВНОГО ЦИКЛУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	308
Шелюк В.О., Пашко К.С. ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧОК ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ СТЕП-АЙРОБІКИ	

.....	314
Шелюк В.О., Пашков О. ПРОФІЛАКТИКА СЕРЦЕВО-СУДИННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ СПОРТСМЕНІВ СПОРТИВНИХ ЄДИНОБОРСТВ ЕРГОТЕРАПЕВТИЧНИМИ ЗАСОБАМИ	319
Шелюк В.О., Миронюк В.І., Гавлитюк О.А. ОБҐРУНТУВАННЯ ВАРІАТИВНОГО МОДУЛЯ «БАСКЕТБОЛ» ДЛЯ УЧНІВ 5-Х КЛАСІВ МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ЗАГАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (ЗЗСО).....	327
Шелюк В.О., Токар О.А. ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ У СТАРШОКЛАСНИКІВ....	331
Ярмошук О.О., Бойко А.В. ПЛАНУВАННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ДЗЮДОЇСТІВ ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	337
Ярмошук О.О., Веремчук Ю.М. ЗНАЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ СЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФУТБОЛОМ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	348
Ярмошук О.О., Гостяєв М.О. ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД У РОЗВИТКУ ВИТРИВАЛОСТІ У ПЛАВЦІВ ВІЛЬНИМ СТИЛЕМ.....	356
Ярмошук О.О., Данилюк В.І. АНАЛІТИЧНА ПРАКТИКА В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ШАХІСТІВ.....	365
Ярмошук О.О., Захарець Д.В. ЗАСТОСУВАННЯ ВИСОКОІНТЕНСИВНИХ ІНТЕРВАЛЬНИХ ТРЕНУВАНЬ У РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ ФУТБОЛІСТІВ	374
Ярмошук О.О., Кравченко В.О. ХАРАКТЕРИСТИКА ВАРІАНТІВ СТИЛІВ ВЕДЕННЯ ПОЄДИНКУ У СПОРТИВНІЙ БОРОТБІ.....	386
Ярмошук О.О., Усач Ю.В. ІНСТРУМЕНТИ ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	398

Ярмошук О.О., Чернецький О.М. ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У СПОРТІ.....	406
Чалій Л.В., Кузьмич В. РУХЛИВІ ІГРИ У ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЮНИХ ФУТБОЛІСТІВ... ..	412
Ковальський В.В., Шимко Л. ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ПЕРЕЛОМАХ ХРЕБТА ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК ДРУГОГО ЗРІЛОГО ВІКУ.....	420
Герасимчук А.Ю., Панченко В.І. АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З НАСЛІДКАМИ ДЦП	425
Герасимчук А.Ю., Зарічнюк М.І. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТОСТІ ТРЕНЕРА.....	436

3. Вощевська О.В., Тронь Т.В., Книш С.І., Кібенко Л.М. Використання сучасних технологій та цифрових інструментів у контексті дистанційного та змішаного навчання Інноваційна педагогіка. Науковий журнал. Випуск 53, Том 2. URL: DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/53.2.35>

4. Гуревич Р.С., Кадемія М. Ю., Опушко Н. Р., Ільницька Т. С., Плахотнюк Г. М. Роль цифрових технологій навчання в епоху цивілізаційних змін. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Т.62. 2021 DOI: 10.31652/2412-1142-2021-62-28-38

5. Дистанційна освіта. Освітній портал. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/> (дата звернення 11.10.2023).

6. Кривонос О., Коротун О. Змішане навчання як основа формування ІКТ компетентності вчителя. Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти, №.8(2), С. 19-23, 2015 URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmfm_2015_8\(2\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmfm_2015_8(2)_6).

7. Перекрест М. І. Цифровізація української освіти. 2020. URL: http://elib.umsa.edu.ua/bitstream/umsa/14097/1/Perekrest_Tsyfrovizatsiia.pdf (дата звернення: 10.10.2023).

Коваль В.В., канд. пед. наук, доцент, декан факультету здоров'я, фізичної культури і спорту МЕНУ
Шемосюк К.В., здобувач рівня в/о «Магістр» МЕНУ

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З БАСКЕТБОЛУ У ДЮСШ

Анотації. У статті розкрито організаційно-методичні засади проведення навчально-тренувального процесу в ДЮСШ, що представляє собою спрямовану, дискретну, нелінійну, цілісну і ситуативну взаємодію адміністрації та тренерсько-викладацького складу зі суб'єктів навчання та виховання.

Ключові слова: баскетбол, ДЮСШ, навчально-тренувальний процес, організація

Постановка наукової проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Значну увагу держави до виховання молоді в позашкільних закладах приділено в Законах України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про фізичну культуру і спорт», Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку позашкільних навчальних закладів і Положення про позашкільний навчальний заклад», Рішенні колегії Міністерства освіти і науки України «Про стан і перспективи розвитку позашкільної освіти», в яких наголошено на значущості виховної роботи, з огляду на можливості творчої самореалізації дітей та підлітків, їх інтелектуального, духовного й фізичного розвитку, підготовки до активної професійної та громадської діяльності.

Одним з дієвих виховних середовищ є дитячо-юнацька спортивна школа (ДЮСШ) – місце, де можуть відбутися необхідні якісні зміни в людині, яка зростає, формуючи ідеї про себе, певне ставлення до соціальних процесів і явищ, а також асоційований з ними особливий «олімпійський» стиль життя.

ДЮСШ є державним спеціалізованим навчально-спортивним закладом, на яке покладено функції спортивної підготовки дітей, підлітків і юнацтва. ДЮСШ є юридичною особою, фінансується з державного і місцевого бюджетів та інших джерел, які не суперечать законам України.

Право створення ДЮСШ належить органам державного управління фізичною культурою і спортом, освіти, профспілковим та фізкультурно-спортивним організаціям, федераціям, спортивним комітетам, клубам і приватним особам, організуючим їхню діяльність відповідно до законодавства України.

Мета дослідження – обґрунтувати теоретичні засади організації навчально-тренувальних занять з баскетболу у ДЮСШ

Виклад основного матеріалу дослідження. Система ДЮСШ виникла у колишньому СРСР у 30-ті роки ХХ століття з метою залучення до масової фізичної культури дітей та молоді, підготовки спортивної зміни, а також укріплення обороноздатності країни за

рахунок зміцнення здоров'я і фізичної підготовленості її громадян. Основою для створення та функціонування цієї системи виступали спортивні товариства («Динамо», «Спартак», ЦДКА, товариство профспілок та ін.), а також система освіти.

На сучасному етапі робота ДЮСШ регулюється низкою нормативних документів, які можна поділити на п'ять груп. Перша група – документи, що регламентують порядок створення, функціонування та розвитку ДЮСШ. До цієї групи віднесемо: постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку типів позашкільних навчальних закладів і положення про позашкільний навчальний заклад»; постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу» (2008 р.); наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту «Про затвердження Положення про надання категорій дитячо-юнацьким спортивним школам» (2009); Наказ Мінсім'ямолодьспорту «Про затвердження методичних рекомендацій щодо визначення рівня виконання вимог, яким повинна відповідати дитячоюнацька спортивна ппсоло дня одержання відповідної категорії» (2009 р.); наказ Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження типових штатних нормативів дитячо-юнацьких спортивних шкіл» (2013 р.).

Друга група – документи, що стосуються планування і організації навчально-тренувального процесу в ДЮСШ, серед яких: наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту «Про організацію навчально-тренувальної роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл» (2015 р.); наказ Мінсім'ямолодьспорту «Про навчальні програми з видів спорту для спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю» (2012 р.); наказ Мінсім'ямолодьспорту «Про затвердження Типового навчального плану з видів спорту для спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю на 2012–2016 навчальні роки» (2012 р.); наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України» (2008 р.).

Третя група – накази, в яких визначаються документальні засади функціонування ДЮСШ, серед яких: наказ Мінсім'ямолодьспорту «Про затвердження переліку документів, які повинна мати дитячо-юнацька спортивна школа» (2009 р.); наказ Мінсім'ямолодьспорту «Про затвердження форми звітності № 5-ФК про діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву та Інструкцій щодо їх заповнення» (2006 р.) та ін.

Четверта група – документи, у яких описується порядок підвищення категорій і нормування оплати праці тренерів-викладачів зі спорту. Серед цих документів: наказ Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Порядку проведення атестації тренерів (тренерів-викладачів)» (2014 р.); постанова Кабінету Міністрів України «Про встановлення окремим категоріям працівників спортивних шкіл та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю надбавок за вислугу років та грошової винагороди за сумлінну працю і зразкове виконання службових обов'язків» (2002 р.); Наказ Державного Комітету України з питань фізичної культури і спорту «Про затвердження Порядку виплати щомісячної надбавки за вислугу років і Порядку виплати щомісячної грошової винагороди за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків окремим категоріям працівників спортивних шкіл усіх типів та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю» (2002 р.).

П'ята група – документи, у яких описується порядок матеріальнотехнічного забезпечення діяльності ДЮСШ (наприклад, наказ Мінсім'ямолодьспорту «Про затвердження Порядку забезпечення вихованців, спортсменів, учнів (студентів) та тренерів (тренерів-викладачів, вчителів зі спорту) закладів фізичної культури і спорту спортивним одягом, спеціальним взуттям, спортивним інвентарем індивідуального користування та встановлення строків їх використання» (2015 р.).

Навчально-тренувальна та спортивна робота з баскетболу у спортивній школі здійснюється за навчальними програмами, що затверджуються Міністерством молоді та спорту України, і

розроблена на засадах Типового положення про ДЮСШ та СДЮСШОР, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України 5 листопада 2008 р. № 993 (з внесеними змінами відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 218), з урахуванням нормативних документів Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, розроблених на підставі узагальненого досвіду роботи тренерів-викладачів дитячо-юнацьких спортивних шкіл, фахівців з баскетболу та даних наукових досліджень.

Програма складається з двох частин – нормативної та методичної. Нормативна частина визначає основні вимоги до її структури та змісту, віку та чисельного складу вихованців, обсягу навчального матеріалу з окремих видів підготовки - фізичної, технічної, тактичної, ігрової, психологічної, теоретичної та інтегральної, а також з інструкторської та суддівської практики. На окремих етапах багаторічної підготовки наведені рекомендації щодо розподілу навчального часу по роках навчання у системі ДЮСШ і СДЮСШОР, окреслені нормативні вимоги до спортивної підготовки, відбору вихованців та контролю за станом підготовки юних баскетболістів.

У методичній частині програми визначаються зміст навчально-тренувальної роботи з видів підготовки, обсяг та послідовність її проведення на кожному році навчання у структурі багаторічної підготовки, надаються рекомендації щодо обсягу тренувальних і змагальних навантажень та планування спортивної роботи, а також матеріал з методики проведення навчально-тренувальної та виховної роботи, педагогічного та лікарського контролю.

Основними формами навчально-тренувальної роботи з баскетболу у ДЮСШ є групові навчально-тренувальні заняття, тренування за індивідуальними планами, виховні заходи, медико-відновлювальні заходи, навчально-тренувальні збори, практика суддівства спортивних змагань.

Основною формою спортивної роботи є участь вихованців у спортивних змаганнях з баскетболу різного рівня. Навчальний рік у

спортивній школі починається з 1 вересня, а річний навчальний план для відділення розраховується на 52 тижні. Для груп початкової підготовки та попередньої базової підготовки передбачається проведення протягом шести тижнів навчально-тренувальних занять в умовах спортивно-оздоровчого табору. Тривалість навчальної години в спортивній школі становить 45 хвилин, а тривалість одного заняття в спортивній школі не може перевищувати:

- двох навчальних годин у групах початкової підготовки;
- трьох навчальних годин у групах попередньої базової підготовки;
- чотирьох навчальних годин у групах спеціалізованої базової підготовки та підготовки до вищих досягнень.

Режим щоденної роботи спортивної школи визначається розкладом занять, що затверджується на навчальний рік директором спортивної школи, правилами внутрішнього трудового розпорядку та колективним договором між адміністрацією спортивної школи та профспілковим комітетом, а у разі відсутності профспілкового комітету – представниками трудового колективу, що обрані та уповноважені ним.

У період канікул у загальноосвітніх навчальних закладах ДЮСШ працює за окремим планом, затвердженим її директором. Адміністрація спортивної школи створює для вихованців, тренерів-викладачів та інших працівників безпечні умови для навчально-тренувальної, спортивної та іншої роботи.

Норми наповнюваності груп відділень з баскетболу і тижневий режим навчально-тренувальної та спортивної роботи спортивних шкіл устанавлюється відповідно до навчальної програми з баскетболу. Проект плану комплектування юних спортсменів на наступний навчальний рік подає директор спортивної школи засновникові (власникові) до 1 серпня поточного року для затвердження. Списки вихованців груп відділення баскетболу затверджуються директором спортивної школи за погодженням з її засновником (власником) до 1 вересня, а для груп початкової підготовки – до 1 жовтня поточного року. Протягом

навчального року у зазначені списки у разі потреби можуть вноситися в установленому порядку зміни.

Висновки. Організація навчально-виховного процесу в ДЮСШ є діяльністю адміністрації з упорядкування взаємодії між тренерами-викладачами і вихованцями, а також іншими суб'єктами і компонентами виховної системи, результатом якої є: розвиток виховних підсистем, їх перехід на більш високий рівень складності, організованості; розвиток особистості юних спортсменів у напрямку соціально бажаних ідеалів.

Список використаних джерел.

1. Биковська О. В. Теоретико-методологічні основи позашкільної освіти в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / О. В. Биковська. – К., 2008. – 44 с. – укр.
2. Ганчева В. І. Аналіз діючого програмно-методичного забезпечення ДЮСШ у системі освіти / В. І. Ганчева // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 7 (33). – С. 61-69.
3. Кіндрат В.К., Кашуба А.А., Панчук А.П. Основи баскетболу. Навчально-методичний посібник. Рівне : Волин. Обереги, 2015. 200с.
4. Мазін В. М. Виховна робота тренера-викладача ДЮСШ : методичні рекомендації для курсів підвищення кваліфікації тренерів-викладачів / В. М. Мазін, А. В. Свасьєв, К. В. Царенко. – Запоріжжя : ЗНУ, 2014. – 69 с
5. Поплавський Л.Ю. Баскетбол. Підручник для студентів та викладачів ВНЗФВіС та ф-ів фіз.вих., фахівців у галузі спорту. Київ: Олімпійська література, 2004. 448с.
6. Про затвердження переліку документів, які повинні мати дитячоюнацька спортивна школа : Наказ Мінсім'ямолодьспорту від 13.05.2009 р. № 1591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/8568>.
7. Про затвердження переліку типів позашкільних навчальних закладів і положення про позашкільний навчальний заклад : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 № 443

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/433-2001-%D0%BF>

8. Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 993 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/993-2008-%D0%BF> (дата звернення: 18.06.2015).

9. Про затвердження Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України : Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 р. № 676 [Електронний ресурс]. – 10 с. – Режим доступу: http://tourismcenter.if.ua/content&content_id=245.

10. Про фізичну культуру і спорт : Закон України (зі змінами та доповненнями) від 17.11.2009 р. № 1724-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення: 18.06.2015)

Ковальський В.В., канд. пед. наук, доцент

Пилипчук А.Р., здобувач ступеня в/о «Магістр» II курсу

ПРОФІЛАКТИКА СКОЛІОЗУ У ШКОЛЯРІВ ПЕРШОГО ЦИКЛУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ

Анотація. У статті розглянуто питання профілактики сколіозу як серйозного порушення структури хребта, особливо серед школярів першого циклу початкової освіти і висвітлено використання фізичних вправ як дієвого інструменту в процесі його лікування.

Ключові слова: сколіоз, профілактика, фізичні вправи, діти.

Постановка проблеми. Сучасний світ вимагає від дітей не лише навчання, але й активного способу життя. У зв'язку з цим, діти витрачають багато часу за комп'ютерами та смартфонами, проводячи години перед екранами. Цей сидячий спосіб життя може

Наукове видання

**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ І РЕАБІЛІТАЦІЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Звітної наукової конференції викладачів, співробітників і
здобувачів вищої освіти Рівненського державного гуманітарного
університету за 2022 рік, 18-19 травня 2023 р.

Випуск 14

Відповідальний за випуск: Кіндрат Вадим Кирилович

Укладачі: Кашуба Анатолій Анатолійович,
Гоголь Тетяна Василівна

Коректор: Ковальський Володимир В'ячеславович

*У збірнику вміщено наукові праці вчених, аспірантів,
вчителів-методистів, вчителів-новаторів, здобувачів вищої освіти
галузі фізичної культури та спорту України*

*Збірник статей буде корисним для вчителів і викладачів
фізичного виховання, спортсменів, усіх, хто цікавиться сучасними
проблемами розвитку фізичного виховання та спортивного
тренування*

Фізична культура, спорт і реабілітація в закладах освіти:
Збірник наукових праць. Рівне: ГО СОМ-ЦЕНТР, 2023. Випуск 14.
440с.

Видруковано за підтримки громадської організації «СОМ-ЦЕНТР»